

Տարեկան գինն է . . . 130 դոշ
Վեցամսեայ . . . 70 ,,
Եռամսեայ . . . 40 ,,
Բէկ ծանուցումը տողին 3 դուռուշ է :
Ստորագրութիւնները կանխիկ են :
Ստորագրութիւնները ամեն ամսոյն 1 թիւ
եւ 16 թիւ կը սկսին :

Դուրս ելիմ այնք լրագրութեան ծածրու
ծախքը տանողին վրայ է :
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ
եւ ինչ գրութիւն, խմբագրին պիտի
ուղղուի . եւ ասոնց ծածրուծ ծախ
քը խրկողին վրայ է :

ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Ե.Ր.Դ

Լրագրոյս արդոյ թաժանորդներէն ու
րոնց որ վճարման ժամանակը եկած կամ
արդէն քանխիկ ամիս անցած է (տարի
անցածներուն համար չէ խօսքերնիս),
կը խնդրենք որ անդորրաշինին իրենց
ներկայացված ժամանակը վճարելու հա
ճին :

ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 8 ՀԱՅՏԵՄԲԵՐ

Եւրոպայի մէջ ծագած քաղաքա
կան դժուարութիւններուն լուծմանը
համար մեծ տերութեանց բրած ջանքե
րը, եւ արդէն եղած կամ ըլլալու վրայ
եղած որոշումներուն ծածուկ պահվե
լովն հասարակութեան մէջ անոնց փայօք
տիրած անասունութիւնն ու լրագրութե
րուն ալ տարաձայն գոյցներն ու հա
կաւարկածս մեկնաբանութիւնները, ա
հա տոնք են դարձեալ այս շարքու Եւ
րոպայէն եկած լրագրութեան մէջ տես
նելվածը : Միայն առ կրնայ նշմարվել որ
Յուրիկի դեսպանածոյքն դործը լին
ցած կամ լինալու վրայ է, եւ միջին Լ
տալայի մէջ ծագած դժուարութիւններն
ալ մեծ տերութեանց ժողովն մը ձեռք
լուծելու պէտքը ծանշված է : Բայց դեռ
յայտնի չէ թէ ինչ պայմաններով յիշ
եալ մեծ ժողովը պիտի գումարվի : Պաղ
ղոյ ու Եւստրիոյ լրագրութեան խօս
քին նայելով, Թոքսթայի, Մոսկուայի
եւ Քարմայի գուքերը պէտք է վերա
հաստատվի : Բայց ինչպէս եւ ինչ մի
ջոյներով, յայտնի չէ : Եւրոպայի կառա
վարութեան եւ լրագրութեան բրած լայ
տարարութիւններէն կը հասկնալ որ Պաղ
ղեա ու Եւստրիա գնելով միջնորդու
թիւն չպիտի ընեն, կամ որ նոյն է ըլլա
նու թեմաք չպիտի հաստատեն դուքսերն
իրենց իշխանութեանը վրայ : Միւս կող
մանէ յիշեալ դքսութեանց ժողովուրդ
ներն ալ հաստատութեամբ միտքերնին
զրամ կերելին դուքսերը չենդուրել, եւ
ամեն ջանք ի գործ կը գնեն Սարաւեայի
հետ միանալու, եւ արդէն միայն ի պէս
են : Բայց առ ժամանակեայ կառավա
րութիւններն իրենց ամեն գործերը Սար
աւեայի իտալաւորին անունովը կը կա
տարեն : մինչեւ անգամ դքսներն անոյ
պատկերովն ու անունովը կը կտան, եւ
Սարաւեայի գործակը պարզած են տե
րութեան չենքերուն եւ իրենց նաւերուն
վրայ : Ուսմանայի (Հոմիստիկեան
մէկ մասին) ժողովուրդներն ալ նոյնը ը
լած են եւ : Հոյուսայի որ վերստին պա
պական կառավարութեան լուծմանը
մասին առանց բռնութիւնի :

Հոմիստիկեան կառավարութեանն ալ ան
գործ կեցած չէ : մէկ կողմանէ գնում պա
կան պատրաստութիւններ կը տեսնեն իր
պատասխանելու ժողովուրդները զինքով
նաւաճելու համար, թէ պէտ անոնցալ հը
զորադոյն կերպով գէտ գնելու պատրաս
տելված են : միւս կողմանէ Վաղդիոյ թե
մական եպիսկոպոսները պապին աշխար
հական իշխանութիւնը պաշտպանելու
մտքը կոնգրեսներ կը հանեն ու եկեղեցի
ներուն մէջ կը կարգադրեն : Յիշեալ
կոնգրեսներուն խմատը բոլորովն քա
ղաքական խնդիրներու վրայ ըլլալով
բաղաւմէնութեան կամ պատգամաւորաց
խորհրդարաններուն մէջ խօսված ծառե
րէ եւ լրագրայ մէջ հրատարակված քա
ղաքական տեսութիւններէ տարբերու
թիւն չունին, որով զանոնք դուքսեր
կողմանէն ալ մէկ մէկ լրագրապետ կը
նան համարվի, ուստի եւ այս նկատ
մամբ ալ Վաղդիոյ ներքին գործոց պաշ
տօնէին կողմանէ ազգաբարձրութիւններ
ընդունիլ : վասն զի չկարծելիք որ
Վաղդիոյ կառավարութիւնն համա
թեմաք նոյն անոնց այս բռնած ընդաց
քին :

Թուրքիոյն լուր կուտան թէ պապա
կան կառավարութիւնը Ռօմանայի ժո
ղովրդեան կողմանէ Սարաւեայի թա
գաւորին իրկված պատգամաւորութիւ
նը ընդունվելուն վրայ ներշնչված : Հը
ռոմ նստող Սարաւեայի դեսպանը ծա
րեր է :

Թուրքիոյ լուր Գարիկի թղթ
թանկիցն գրված նամակ մը կը հրատա
րակէ որուն մէջ ըսված է թէ մեծ տե
րութիւնները որոշեր են որ Թոքսթայի
դքսութեան դործերը կարգի գնելու հա
մար ընդհանուր քուէարկութիւն մը
նէլ տրվի յիշեալ երկրին ժողովուրդը :
Թէ որ քուէարկութիւնը այժմեան
գուքսին գէտ ըլլայ, այն ժամանակը մեծ
տերութեանց ժողովը պիտի որոշէ Թա
քսայի նոր իշխան մը ընտրելու գործը :

Քարմայի դքսութեան մէջ ալ դուք
սերուն անունն այն աստիճան տեսնի եւ
գտնէ ժողովուրդեան, որ կամ Եւստրի
անուն գնդապետ մը որ վախճանալ դուք
սին խորհրդակցի է եղեր եւ ժողովուրդեան
սասանի տակի ըլլալուն համար Քար
մայի երկրին փախած էր, այս օրերս Բա
ցինա երթալու համար շտեղծաբով
Քարմայի երկրի մէջ անցած ժամա
նակը, շտեղծաբով Քարմայի կայսրա
նին առջեւ քանի մը որդի կանգ տանե
լուն, ծանցվիլը ու բռնվիլը ձիաւա

րաց զորանոցը բանտարկվիլ է : Այս ժամ
անցած, ժողովուրդը իմանալով՝ բաղ
մալթեան զորանոցը կը գիմեն, դուռ
ները կը կտրուեն ու Եւստրիոյ կոմսը դուրս
հանելով չարաչար կը ծեծեն : Եւստ
րիոյն չունալով կը կապեն, ու փողոց
ներուն մէջ քաշքշուկով արձանոց մը կը
տանին ու յիշեալ խեղճ կոմսը կը յա
ճակն եղեր, հոն դուրսը կը կտրեն ու կը
տանին յաղթանակաւ մօտակայ հրապա
րակ եղած սինի մը վրայ կը գնեն : Եւս
թարքաբանական գործը կառավարութեան
ականջը հասնելուն պէս զօրաց գունդեր
կը հանվին, բայց մինչեւ որ անոնք կը
հասնին նէ ամեն բան լնցած էր :

Փարիկէն հոկտ. 8 թուով լուր կու
տան թէ Քարմայի դաշնական հիւպա
տան հրաման դադարէ Փարիկ դառ
նալու : Թէ որ Եւստրիոյ կոմսն սպաննող
ները չենդուրել ու խափա չպատժվին :

Լոնդոնի հոկտ. 5/17 թուով եւ
կամ հեռագրական լուր մը կը ծանուցա
նէ թէ Յուրիկի դեսպանածոյքը խա
ղաղութեան դաշնադրութեան ստորագ
րի է, քանի մը խնդիր դուրս թողնով՝ ու
րոնք եւրոպական մեծ տերութեանց ժո
ղով մը մէջ պիտի լուծվին :

Եւրոպայի լրագրութեան զինաւորը
բաղմունքներէն մէկն ալ Սարաւեայի տե
րութեան այս օրերս Սարաւեայի գէտ պա
տկաւոր լուծմանը դիմաւորութեանը վը
րայ է : Ար վախճանն որ Սարաւեայի տերու
թիւնը Սարաւեայի գէտ պատկերով բա
նալու պատճառանք՝ երկիր չգրաւէ, որն
որ Քարմայի թանկեղէնը մէջ Եւրոպայ
ունեցած անդադարութեանը եւ Սարաւե
թեանը քաղաքական կը համարին : Սարաւե
կը վիճի թէ Սարաւեայի կառավարութիւնը
ապահովութիւն տալէ է Եւրոպայի ու
Եւստրիոյ կառավարութեանց, թէ ինքը
Սարաւեայի ժողովուրդներէն երկիր տանե
լու դիմաւորութիւն չունի, այլ միայն
Բիշի արարները պատճիլ եւ Սարաւեայի
կառավարութեան հաստատում խնդրե
լէ իր միտքը :

Սարաւեայի գրված նամակ մը խօս
քին նայելով, Սարաւեայի Թանկեղէն քա
ղաքը նստող սպաննացի հիւպատոսը
հոկտ. 3/15 թիւ պիտի մեկնի անից, եւ
հոկտ. 6/18 թիւ ալ թշնամութիւնները
պիտի սկսին :

Չինաստանէն Եւրոպայ հասած վեր
ջին լուրերէն կը հասկնալ թէ Բէյհօ
գետին բերանը անցած վերջին անցքերուն
վրայ Չինացիներուն արտին մէջէն
Եւրոպայացի վախը բոլորովն փախան
է, եւ ամեն տեղ համարձակ թշնամա

թիւն կրնեն անոնց : Քանթոնի մէջ
եւ շրջանները զորոյն յայտարարու
թիւններ տեսնվիլ են՝ որոնք ժողո
վուրդը թշնամութեան կը յորդորեն
Քանթոն բնակեալ եւրոպացի ժողո
վրդեան եւ զօրաց գէտ :

Եւստրիոյ տեղը նամակները նա
եւ ամերիկացեաց դեսպանին Բէյքին եր
թալուն պատմութիւնը կրնեն որ խիստ
հետաքրքրական է եւ որմէ կրնայ բաւա
կան հասկնալ թէ ինչո՞ւ համար չենացիք
այժմի կը դժկամակին Եւրոպայի ու Պաղ
ղոյ դեսպաններն ազատարար եւ պատ
ւով իրենց մայրաքաղաքն ընդունելու :

Եւստրիոյ դեսպանը շտեղծաբով քոր
վիլով մը Լինկոլն անուն նաւահան
գիտոր հասնելէն ետեւ, շտեղծաբով հոն
վար դրվիլ է, եւ դեսպանն ու իր պաշտօ
նատերերը եօթն կանգուն երկայնու
թեամբ եւ չորս ու կէս կանգուն լայնու
թեամբ չորս կողմը դոյ շարժական
սենեակի մը մէջ դրվիլ են, որ միայն վե
րէն լոյս կառնէ եղեր, որպէս զի մէջընդ
տողները չկրնար երկիրը տեսնել :

Յիշեալ սենեակը կամ շտեղծաբով
որուն մէջ ծանապարհորդներու պէտք
եղած ամեն բան կը գտնվիլ, լատի
(սոյ) մը վրայ գրվիլով՝ գետին մէջն
մինչեւ Բէյքին մայրաքաղաքին դուռը
հասնիլ : Հոն սենեակը լատին վրայէն
վերջնելով եզերէ քաշված մեծ կառ
քն մը վրայ դրվիլ է, եւ այսպէս Եւստրի
ոյի դեսպանը Բէյքին մօտէն անոնց բան
մը տեսնելու : Չինացիք շատ սիրով վար
վիլ են դեսպանին եւ իր պաշտօնատա
րացը հետ :

Պաղքը մեծ տան մը բակը մտեր է,
եւ հոն դեսպանն ու իր մարդիկը սեն
եակէն դուրս ելելով՝ այն տանը մէջ ըը
նակութիւն հաստատու են, բայց դուրս
ելելու հրաման չկայ եղեր իրենց, եւ մի
այն կապտան կայսեր ներկայանալու :
Պաղքի հետ ալ հաղորդակցութիւն չեն
կրնար ընել : Բայց թոյլ արվիլ է իրենց
որ Եւստրիոյ նստող ամերիկացեաց հիւ
պատոսին նամակ մը գրելով խմբքներն
ողջ տաղջ ըլլալին : Յայտնի է որ դեռ
պօնը կայսեր ներկայանալէ ետեւ ալ
դարձեալ նոյն դոյ սենեակը դրվելով
եւ պիտի դառնայ :

ՆԵՐՏԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երկու շարքի իրիկուն օգոստոսի
ինքնակալ բարձրագոյն Միւս Եւրոպ
քոս Եւստրիոյ հրատարակման ընդու
նելով, Միւս եւրոպայի կառավարութեան
բարձրագոյն Գրողը Միւս հիւպա
շային յանձնեց :

